

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre visszafizet
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A viharágyu.

Komoly tudósok, jeles szakértők ho-
 sanna üdvözlése mellett vonult be egy
 évtizeddel ezelőtt hozzánk diadalma-
 san a viharágyu, amelyről nagyon is
 hozzáértőleg megállapított, hogy a
 szőlőpusztító vihart és jégesőt hozó fel-
 hőknek rettegett megfékezője.

Tíz évi használat után pedig nemcsak
 a tanultabbak belátták annak célszerű-
 lenségét, hanem a föld népe is kimondta
 rá a sentenciát, hogy a fellegek füttyülnek
 rá, sőt még a vele foglalkozó is veszély-
 nek van kitéve. Mignem a közös had-
 ügyminiszter az olcsó lőport, a földmive-
 lésügyi miniszter pedig az erre szolgáló
 kedvezményes igazolványokat vonta meg
 a viharágyuktól.

Nálunk, hol nemcsak a szabadgondo-
 latnak, hanem a szólásszabadságnak is
 oly eldorádója van, hogy a nyílt piacon
 is szabadon, minden kockázat nélkül hir-
 detheti akárki még Tolstoj államnélküli
 új evangéliumát is, ha kezességet vállal
 aziránt, hogy ez csendháborítást nem von
 maga után: nálunk nem jó esemény-
 számba, ha a hazafias és vallás erkölcsös
 nevelés ellen is hallunk egy-egy disso-

nans hangot, már néptanítói gyüle-
 sekben is.

Anélkül, hogy a haza és vallás elleni
 nézet, illetve a két ugynevezett szabadgond-
 olat érdemleges fejtegetésébe bocsátkoz-
 nánk, csupán annyit jegyzünk meg, hogy
 a szabadgondolkodók irányelveikre, kö-
 vetendő eljárásukra, az emberi feltogást
 alkotó elemekre következtetést vonhatunk
 abból a rideg eszmekörből, amelyben mint
 a vallásos irány ellenzői élnek. S a hol e
 tanítás még eddigelé visszhangra talált,
 mindig és mindenütt a romboló anarchia
 szenvedélyét zudította a művelt társada-
 lomra.

Senki józan magyar ember, beleértve
 a tanítóság megfontolt nagy többségét,
 nem foglalkozik a fent érintett két sza-
 badgondolatnak gyakorlatban való alkal-
 mazásával és nem is foglalkozhatik, mert
 a nevelés holmi hangzatos jelszavak
 után nem mehet, azt kísérletezéseknek
 kitenni nem lehet, de nem is szabad és
 nincs is szükség rá. Eszmecsereként szük
 körben mint elméleti érv a szellemi torna
 ütköző pontjául szolgálhat ugyan, de a
 melyet könnyen megcáfol az élet.

Mi, a keresztény világnézet követői
 jól tudjuk, hogy majdnem kétezer év óta

a nevelés egy és a helyes irányban ha-
 lad; a nép fiai előtt is megnyitottak min-
 denha az ismeretszerzést, a művelődést
 szolgáló és terjesztő keresztény intézetek,
 iskolák termei. S a midőn ma is minden
 jóra való néptanító s nevelő alkalmazko-
 dik tanításában az idők szükségletéhez,
 de viszont nem feledkezhetik meg a
 hivatott szakférfiaknak az élet által köz-
 vetlenül leszűrt több százados gyakorlati
 tapasztalán épült hagyományos nevelés-
 elveiről és azok gyakorlati alkalmazá-
 sáról.

A viharágyu célszerűtlennek bizonyult
 s lomtárba került.

A hagyományos nevelés elleni kiszó-
 lást is bizonytalanná a maga valódi becse-
 szerint értékeli minden hivatásos népta-
 nitó.

Udvardy József.

Kossuth állapota. Kossuth Ferenc álla-
 potában vasárnap lényeges javulás állott be. A
 miniszter egészségében beállott javulás a füg-
 getlenségi pártban nagy lelkesedést keltett. A
 miniszter a válság megoldása után valamelyik
 külföldi fürdőre utazik, ahol 1 hónapot fog
 tölteni.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Emlékszel még? . . .

Emlékszel még erre a virágra?
 Hogy megsárgult, hogy elfonnyadt!
 Emlékszel még óh, ifjad csókjára,
 Melyet piros ajkadról lopott?

Emlékezzel édes matrónám!
 Hajad fehér, mint akkor ruhád;
 Jöjj karomba, borulj ismét reám
 S életünket emlékezzük át . . .

Szép volt ugy-e? Minden egyes perce;
 Öregen is oly ifjak valánk!
 Nem hült ki a szívünk nagy szerelme
 És boldogság mosolygott reánk.

Visszaadom azt a lopott csókot.
 Nem ajkadra kérem kezedet.
 Magköszönöm e szép hosszú álmat.
 Számtalanszor ezt az életet!

Bittó Károly.

Tavaszi gondok.

Irta: Antal Gábor.

Az öreg Bardócz Pál, (a két ökrű) ott
 tört a rögöt a két sovány ökrével az utmenti
 dűlön.

De alig léptek párat, megint megálltak,
 hasztalan nógatta Bardócz a Csákót, meg a
 Tündért, nem fogott azokon a jó szó, de még
 az ostor sem.

Mit tehetett hát Bardócz Pál? feült a ba-
 rázda szélére s tekingetett felfelé az égre.

Közben százszor is elmondta:

— Kegyetlen erős, nem tudom, hogy
 birjuk kil? Fönt a kék tavaszi égen sehol egy
 tenyéni bárnyfelhő sincs. A nap forrón tűz
 le a földre s perzseli a gyenge mezőt.

Máskor így Szentgyörgy-nap után a gulya-
 kolomp hangja szaporán vegyült bele a madarak
 danájába, most csöndes a mező, elült a jószág,
 mert mihaszna járná a legelőt, amikor alig van
 azon harapni való?

Pedig mennyire vártuk, hogy kifelé men-
 jünk a télből!

Mert hosszú volt és a takarmány kevés;
 sem széna, sem abrak.

A hosszú telet sinylették meg a Bardócz
 Pál ökrei is.

Azért ödelegtek ide-oda, azért látszott

meg minden bordájuk; hozzá a kemény föld,
 a nehéz szántás, kései vetés, gyöngye buza, se
 legelő, se takarmány, nem csoda, hogy elkese-
 ritették Bardócz Pált.

Csöndes magába szállott ember volt kü-
 lönbén az öreg, de most kifakadt.

— Végtelen jóságú Isten, tekints le az
 anyaföldre s adj neki új erőt, mert már-már
 elhagy bennünket!

Zsóki, a szomszéd, (különbén városi ember)
 a megye széléről nézte Bardócz Pál tehetet-
 lenségét.

— Mi szállta meg kendet? — szólott rá.

Bardócz megtörölte izzadt üstökét.

— Semmi, mi szállt volna meg? jól megy
 a sorsom, olyan jól, hogy ma-holnap én is be-
 kerülök a városba.

— Nyomorogni.

— Az igaz, mint kend, akinek semmi
 gondja s minden szombaton teli zsebbel jön
 haza. Nekem jól megy dolgom, mert földem
 van, amely alig terem s jószágom olyan, hogy
 itt dől ki a barázda szélén.

— Mégis gazdaember 'kend.

— Az, kend meg ur, aki nyolcvan pengőt
 is megkeres egy hónapban s nem kell félnie
 sem a szárazságtól, sem a szűkös terméstől,
 mert készen veszi a kenyeret.

— Készen, már mint én, de mennyi

Figyelmes,
 finom női
 kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
 A VILÁG KÖZEPÉHEZ
 BETHLEN-UTCA vendéglője és
 kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztán kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Minden este
 cigány
 zene.

Kitűnő tekepálya.

Burián lemondása (?) *Burián* báró közös pénzügyminiszter tegnap hosszabb kihaltgatáson volt a királynál. A kihallgatás egyik tárgya a bosnyák agrár-bank volt. Egy másik bécsi forrás szerint Burián azért jelent meg ő felségénél, hogy beadja lemondását. A király még nem döntött. Nincs kizárva, hogy Burián báró a delegációk összeüléseiig maradni fog.

A választás Pozsonyban. Pozsonyból táviratozzák nekünk: A Popovics Sándor bank-kormányzó lemondásával megüresedett II. kerületben tegnap volt a képviselőválasztás. Választási elnök: Merényi Ödön gyógyszerész, helyettese Schier Nándor városi tanácsos. A választás reggel 8 órakor kezdődött. Jelöltek: Bartal György közjegyző függetlenségi és Wittich Pál munkásvezér szociáldemokrata programmal. A szavazás kezdetekor egyetlen Wittich-párti sem volt jelen. 10 óráig leadtak Bartalra 178, Wittichre 5 szavazatot. A választás rendben folyik.

A szavazás lezárta után a szavazatok száma a következőképpen oszlott meg.

Bartal György	429
Wittich Pál	14

Bartal György függetlenségi jelölt e szerint nagy szótöbbséggel lett megválasztva.

Függetlenítik a szak szervezeteket a politikától. A szociáldemokrata-párt husvétkor megtartott kongresszusán kimondta, hogy szükségesnek tartja a politikai szervezkedést. A szervezkedés iránya gyanánt a párt szervezetek fokozatos kiépítését jelölte meg a kongresszus. Egyelőre csak a pártértekezletnél tartanak és az első ilyen értekezletet vasárnap délelőtt kilenc órakor tartották meg a budai Fácán vendéglőben. Hetven szervezet képviseltette itt magát 130 küldöttel. Az értekezlet elnöke közkívánatra Sterbinszky Lipót lett.

ember marad munka nélkül így nyár felé. — De azért megélnék s nem törődnek a gazdaember bajával, mert feléje sem szagolnak a mezei munkának, inkább előgyelegnek. Idehaza pedig sir utánuk az anyaföld.

A gazdaember keserűségével beszélt Bardócz Pál.

S a míg ő így panasza szedte a mondanivalóját, észre sem vette, hogy az egyik ökre, a Tündér belefeküdt a barázdába.

Akkor már estére járt az idő.

A szomszéd vigan fűtyörészve, jókedvűen ballagott a falu felé; a közel város magas-keményű gyáraiban pedig megszólalt a munkaszünetet jelző kürt s a gyárakból csak úgy özönlött a kormos, semmivel sem törődő munkás nép.

Azon vitt el az utjuk, a dűlőutakon, a szántóföldek mellett, ahol Bardócz Pál nógatta az ökreit. De rá sem hederítettek, meg sem álltak a szikkadt és munkát váró földek szélén, nem értették meg az anyaföld panasját.

Azután elcsendesült a tájék, csak az öreg Bardócz nógatása szólt bele a csendbe, a mint költögette a Tündért.

Hiába költögette, az bizony nem kelt fel többé s a másik, a Csákó is alighogy betudott cammogni Bardóczczal a faluba.

Buchinger Manó mint első szónok, kifejtette, hogy a szakszervezeteket függetleníteni kell a politikai mozgalmaktól, mert csak így teljesíthetik ideális feladatukat. A párt szervezetek élesebb és újabb politikai eszközökkel fogják a harcot folytatni. A szervezkedés módjára nézve pedig ajánlotta Rády Sándor előadó határozati javaslatának az elfogadását. A határozati javaslat szükségesnek tartja házi és utcai agitációval a párt szervezetek fokozatos kiépítését. A szervezet működési köre a következő: a munkásság nevelése, a politikai vonatkozású választások előkészítése és vezetése, a házbéres élelmiszerüzora ellen való küzdelem vezetése, a községi politika irányítása és végrehajtása, a szervezetlen munkásoknak a szervezetbe való bevonása, statisztikai fölvételek, felnőttek oktatása, gyűlések és értekezések tartása, a sajtótermékek rendszeres terjesztése és a nők bevonása a munkás mozgalomba.

A határozati javaslatot egynéhány jelenlévő hozzászólása után elfogadták.

A politikai válság.

A *Neue Freie Presse* vasárnapi száma hosszabb interviút közöl egy a vezető függetlenségi politikussal, aki Wekerle és Andrassy egész kibontakozási tervét elárulja. Ez a benfentes politikus, úgy beszél, hogy *Hoitsy Pál*, a függetlenségi párt ügyvezető alelnöke, aki úgy Wekerlénak, mint Kossuthnak a bizalmasa és aki tényleg abban a helyzetben van, hogy a kormány terveiről egyet-mást megtudjon.

A királyi audienciákon, — mondja ez a politikus, — tulnyomó részben az az chaj nyilvánult meg, hogy a koalíciós pártok egy új kormányprogram alapján egyesítenek. A király hajlandónak mutatkozott a válságnak ez irányban való megoldására és megbizta Wekerlét és Andrassyt, hogy indítsák meg a tárgyalásokat és azok eredményeiről tegyenek neki majd jelentést.

A bankkérdés megoldása.

A bankkérdés úgy oldatnék meg, hogy az Osztrák-Magyar bank jelenlegi szabadalma nem hosszabbíttatnék meg, hanem egy új szabadalmat nyerne, mely kidomborítaná állami önállóságunkat. Ezenkívül a bank felvenné a készfizetéseket, amire nézve a mostani idő nagyon kedvező.

A katonai kérdések.

A katonai kérdésekben a tárgyalásokat Andrassy Gyula vezeti. Arról van szó, hogy a zászlók és jelvények tekintetében nemzeti követeléseink kielégítenek, a katonai büntető perrendtartás reformját magyar tárgyalási nyelvre életbe léptessék és hogy a magyar ezredekben a legénységgel való érintkezésben szolgálati nyelv a magyar legyen.

Közbeeső vámok Ausztria és Magyarország között.

A monarchia két állama közti kereskedelmi viszonyt hosszabb időre akarják rendezni. Így a magyar kormány azt javasolja, hogy a közbeeső vámokkal próbálják meg a középutat a közös és az önálló vámterület között. A közbeeső vámokat annak idején Beck osztrák miniszterelnök se ellenetzte, csak hogy

ő akkor egy hosszabb lejáratu kiegyezést követelt.

Wekerle és Andrassy eme kérdések rendezése tekintetében tárgyaltak a napokban Bécsben a közös és az osztrák miniszterekkel. A hét folyamán ismét Bécsbe utaznak, hogy a tárgyalásokat folytassák.

Ugy hallatszik, hogy az osztrák kormány meglehetősen merev álláspontot foglal el a magyar kívánságokkal szemben. Ha ez a merevség nem változik meg rövid idő alatt, úgy Wekerle és Andrassy lemondanak megbízásukról és a király a válságnak más irányban való megoldását lesz kénytelen megkísérteni.

A politikai helyzet egyelőre nagyon komoly és teljesen bizonytalan. Eddig csak az bizonyos, hogy a bankcsoport még nem engedett intranzigens álláspontjából.

Hasonlóképpen nyilatkozott egyik esti lapban egy meginterjuvált államférfi:

— Mondhat-e kegyelmes ur valamit a legutóbb Bécsben történetekről?

— A miniszterelnöknek és társainak utolsó bécsi tartózkodása alatt a válság semmivel sem ment előre. Ő felségét vendégeinek fogadtatása teljesen elfoglalta; közte és a miniszterek között a magyar dolgokról egyetlen szó sem esett. Ma is minden úgy van, mint volt a királynak Budapestről való elutazásakor.

— Mi a kormány nézete a válság tartamáról?

— Képzelteti, hogy a jelenlegi helyzet a kormány minden tagjára nézve szerfölött kényelmetlen. Mindegyiknek az volna a kívánsága, hogy a válság inkább ma érjen véget, mint holnap. Lehetségesnek tartom, hogy május végére valami türhető alap fog kialakulni.

— És azt hiszi kegyelmes uram, hogy a mostani kormány ezen a »türhető alapon« együtt maradhat?

— Azt hiszem, igen. Gondolom, hogy ez az alap, vagy mondjuk: program egy-két évi békés munkát biztosíthat.

— Es volna-e ezen program számára megfelelő többség is?

— Valószínűleg.

— Ez a többség a mai elemekből alakulna?

— Nagyban és egészben.

— Olyformán, hogy az ugynevezett bankcsoport is megmaradhatna a többségben?

— Engedje meg, hogy erre a kérdésre ne feleljek.

— A néppárt azonban benne volna?

— Kétségtelenül, mert így könnyebb a helyzet és csak úgy maradhatna meg a mostani kormány változatlanul.

— Ugy tudom, hogy az új program gerincét a választói jog képezné. Hogy maradhatna tehát gróf Andrassy, aki kötötte magát az ő javaslatához?

— Andrassy határozott hajlandóságot mutat koncessziókra és azt hiszem, hogy a hármas szavazatokat, a közvetett szavazatokat és a nyilvános szavazást egészben vagy részben a béke kedvéért hajlandó volna elejteni.

— És mik volnának a program többi részei?

— Pozitív dolgot erre vonatkozólag lehet mondani s ma nincs is még, de az említett választójogi kérdésen kívül annak a programnak fel kell ölelnie valamely átmenetet a bankkérdésben és valamely megoldást a katonai kérdések dolgában. A katonai kérdésekben legalább a zászló- és cimerekérdést és a katonai perrendtartást modern és magyar irányban meg kell oldani.

Tennisz

színes női

színes gyermek

valódi amerikai

Chassala szandál

cipők

legjobb minőségben

REICHARD

áruházában kaphatók.

— Ezen program alapján a mostani kormány a maga egészében megmaradna?

— A törekvés az. Biztosíthatom, legalább én úgy tudom, hogy még nem volt magyar kormány, melynek tagjai oly egyetértésben s oly bensőséges jó viszonyban lettek volna mint, a jelenlegi kormány tagjai.

— És lehetséges lesz-e a programmal megbízható többséget is szerezni?

— Talán nem lesz könnyű dolog, de a kormány lehetségesnek tartja és azt hiszi, hogy a pártkeretek nagyon keveset fognak változni, bár a mostani pártviszonyokat bajos lenne egész változatlanul fenntartani.

Tanácskozás Kossuth Ferencnél.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternél, — mint a *Magyar Tudósító* jelenti, — vasárnap délelőtt *Wekerle* miniszterelnök és *Apponyi* miniszter jelentek meg és vele egy órán túl tanácskoztak. *Kossuth állapotát örövendetsen javult.* Ugyancsak tegnap délelőtt *Szterényi* államtitkár is meglátogatta a minisztert.

Nagy Miklós halála.

Tegnap éjjel súlyos csapás érte a második honvéd-huszárezred tisztikarát. Ugyanis mint őszinte részvéttel értesülünk olyai *Nagy Miklós* huszár alezredes, a második honvéd-huszárezred parancsnoka tegnap éjjel fél három órakor Nagyváradon hirtelen meghalt.

A váratlanul bekövetkezett halálesetről tudósításunk a következő.

Nagy Miklós alezredes két héttel ezelőtt meghült s tüdőgyulladásba esett. Betegségével a csapatkórházba ment, ahol napról-napra javult. Tegnapelőtt délután annyira jól érezte magát az ezredes, hogy elhagyta a kórházat és sétakocsizást tett. A betegségéből látszólag felgyógyult tisztet mindenütt örömmel fogadták. A sétakocsizás után elég korán aludni tért és semmiféle különös fájdalmat nem érzett.

Éjjel két órakor egyszerre felült ágyában az ezredes és a legénye után kiáltott.

— Rosszul vagyok, gyere ide azonnal!

A legény, aki az ezredes előszobájában aludt, ijedten ugrott fel s futott oda gazdájához, aki akkor vissza akart hanyatlni párnái közé. A megijedt legény átfogta az ezredes vállát és fenntartotta pár percig. Nagy már nem tudott szólni, csak hörgött, s aztán élettelenül eset vissza az ágyra.

A legény azonnal segítségért futott s a kórházban lévő ügyeletes tiszti orvos nyomban megjelent, azonban már csak a beállott halált konstatálhatta. Az esetnek reggel nyomban híre futott az egész városban s mindenütt nagy részvétet keltett.

Nagy Miklós a társadalomnak kedvelt tagja volt élénk kedélye s jó modora miatt. Nagy kedvelője volt a sportnak. Mint katona pedáns és mindenben a parancsnak volt az embere.

Tetől talpig magyar huszár és katona volt. Tavaszkor a háborús híreket katonásan fogadta:

— Csak hadd jöjjön az a háború, majd megmutatjuk, mit tud a magyar huszárkard! A közkedvelt ezredet legutóbb kitüntetés

is érte, ezt azonban már nem tudta átvenni, mert betegsége megakadályozta benne.

Nagy Miklós 56 éves, nőtlen ember volt. Halála városszerte nagy részvétet keltett. A temetés szerdán délután 3 órakor lesz a katonai csapatkórházból.

A halálesetről a honvédezred tisztikara a következő gyászjelentést adta ki:

A m. kir. debreceni 2-ik honvéd huszárezred tisztikara fájdalmas szívvel tudatja feledhetetlen parancsnokának, olyai *Nagy Miklós* honvéd huszár-alezredes urnak élete 56-ik évében történt elhunytát. Hült tetemei f. hó 19-én d. u. 3 órakor fognak a róm. kath. egyház szertartása szerint a helybeli cs. és kir. csapatkórházban beszenteltetni s az olasz-i temetőben örök nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1909. május 17. Béke porairal

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjék.

Katholikus Sajtó egyesület.

Első rendes közgyűlését tartja ma a Katholikus Sajtó egyesület.

Ez az esemény különben is ünnepe lehetne a keresztény közvéleménynek, még inkább örömnappá teszi az a körülmény, hogy az első közgyűlés közel kétszáz ezer korona bevételről számol be.

Első tekintetre impozáns eredmény. Ez az összeg tette lehetővé azt, hogy az Alkotmány napi négy oldal szöveggel kibővítették és hogy az Uj Lap, ez a fürge, eleven krajcáros ujság felfrissítették. Meg is van az eredmény, a Katholikus Sajtóegyesület működése óta az Uj Lap előfizetőinek száma 20,000-ról egyszerre 60,000-re szökött fel s ma ez a katolikus krajcáros lap a legelsőik egyike a magyar kétfiléres ujságok közt.

Ez az eddigi eredmény azonban ne téveszsen meg bennünket a jövőt illetően.

Az Uj Lapot felemeltük. De még jobban kell fejleszteni. És hol van a többi katolikus lap? És hol vagyunk attól a céltől, hogy kiszorítsuk a keresztény családok köréből a kereszténygyalázó lapokat? Hol vagyunk attól, hogy a szociálistákéhoz fogható eredményt mutassunk fel a sajtó terén? Hol vagyunk attól, hogy a sajtóban uralkodóvá tegyük a keresztény magyar szellemet?

A Sajtóegyesület megmutatta, hogy igenis, lehet a sajtó terén eredményt elérni. Versenyképesek lehetünk, sőt győzni is tudunk — csak akarnunk kell.

Hogyan juttathatjuk győzelemre az igazságot: az utat megmutatja a Katholikus Sajtóegyesület.

Legyen a mai beszámoló a szép kezdet tanúsága, de még sokkal szebb folytatás bevezetése.

A közgyűlést ma d. u. 5 órakor tartják a Szent István-Társulat dísztermében *Esterházy Miklós* herceg elnöklete alatt. A megnyitó beszédet dr. *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök az egyesület társelnöke mondja.

A Kath. Sajtóegyesületnek alapító tagjai eddig Nagyváradról, *Grócs Béla* 300 koronával, *Andrássy János* 210 koronával, dr. *Bundala Mihály*, *Fetser Antal*, *Gabriely Lajos*, dr. *Karácsonyi János*, dr. *Karsch Lollion*, dr. *Lányi József*, *Spett Gyula* 200—200 koronával. A központi esperesi kerület a várad-olaszii hívek. Van az együletnek összesen 33 dísztagja (1000 kor. és azon felüli adománnyal), 261 alapító, 614 jótévő, 3059 rendes és 260 pártoló, összesen 4227 tagja.

* **Keresztjáró körmenet.** Tegnap kezdődtek a keresztjáró napi ájtatosságok. Reggel 8 órakor indult az ünnepélyes körmenet a székesegyházból az olasz r. kath. plébánia templomba, a hol ünnepélyes szent mise és predikáció volt. *Széchényi Jenő* apátkanonok vezette a körmenetet, s ő tartotta a szent misét, míg a predikációt *Ilágen Ferenc* főreáliskolai hittanár mondta. Ma, kedden második nap, reggel 8 órakor az olasz plébánia templomból indul a körmenet a premontrei rend templomába, ahol ünnepélyes szent mise és beszéd lesz. Kedvezőtlen idő esetén a premontreiek templomában lesz az egész megtartva.

* **Hofbauer Kelemen boldoggá avatása.** *Gruscha* bíboros hercegérsek ideérkezett, hogy résztvegyen Hofbauer Kelemen bécsi redemptorista szerzetes boldoggá avatásán.

* **Elhalasztott áttérés.** A csarnóházi görög keletiek áttérése vasárnap délutánra volt kitűzve, azonban egyelőre ismét elhalasztották ezt a dátumot a következő vasárnapra. Az újabb haladék adásnak az az oka, mert még mindig biznak benne, hogy a lakosság és a görög keleti lelkész között el lehet simítani a különbözőzetet. A vasárnapi nagy gyűlésről, mely izgalmas jelenetekben nem szűkölködött, a következőkben számolunk be. Vasárnap délután 2 órakor Csarnóháza község lakossága teljes számban jelent meg a templom előtti téren, hogy áttérjenek a görög katolikus vallásra. A görögkeleti szentszék kiküldöttje *Muntyán János* esperes volt, akit utjában *Csipó Péter* loki görög keleti tanító kísért. A görög katolikusok részéről *Klinton János* bezuyeni lelkész jelent meg. Amikor a templom előtt összegyűlt lakosság *Muntyán Jánost*, *Csipó Pétert* és az ottani lelkészt *Laszku Pétert* meglátta felzudult. A gyűlésen először *Muntyán János* akart beszélni, azonban mikor szólásra emelkedett, a nép lármáznai kezdett úgy, hogy az esperes nem beszélhetett. Erre *Klinton János* bezuyei lelkész állott fel, kit a nép nagy örömmel fogadott és vele a község házára vonult. A község házán a község főbirája beszélt. Nyugalomra intette a népet és kérte, hogy ne ragadtassa el magát. A bíró szavai után *Klinton János* kezdett beszélni. *Klinton János* szintén nyugalomra intette a népet és kérte, hogy legyenek még türelemmel egy hétig és

Cipőt

aki OLCSÓT és finomat akar viselni, az forduljon bizalommal **LÖWY D.** cipészhez, aki most nyitotta meg újonnan berendezett üzletét **RÁKÓCZI-UT 22. SZ. A** :: Simon hangszerész mellett. ::

Magasabb szaktudása mellett bizonyított előkelő úri rendelési számtalan elismerése és a m. állami felső tanfolyamokon szerzett kiváló és jeles eredményű bizonyítvány.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri mély tiszteletel.

LÖWY D. cipésmester Rákóczi-ut 22. sz.

akkor, ha állapotukon nem fognak változtatni, csak akkor térjenek át a görög katolikus hitre. Klintók után *Laszku* Péter akart beszélni, azonban a nép ismét lármázni kezdett. *Laszku* kénytelen volt elhallgatni, mire ismét *Muntyán* kezdett beszélni. Az esperes szavait Klintók kérésére meghallgatták, azonban a beszéd végén egyöntetűen mondták ki, hogy ha 8 nap alatt el nem viszik *Laszku* Pétert a községből, akkor ők áttérnek a görög katolikus vallásra. A jövő heti gyűlés elé nagy érdeklődéssel tekintenek az egész vidéken.

* **Baleset az Oltár előtt.** *Lindenmayer* Károly tb. kanonok, tenkei plébános az egyházmegyei papság egyik régi kiváló érdemes tagja, mint részvétellel értesülünk, tegnap a keresztyári körmenet végzése alkalmával hirtelen összeesett és rosszul lett. A nagybeteg plébános egyházmegyei hatósága *Mellau* István képezdei igazgatót küldte ki.

* **A telefon tarifa reformja.** A jelenlegi túl magas telefon tarifa ellen több vármegye törvényhatósága felszólalt, s ezek alapján a kereskedelmi miniszter elhatározta, hogy az egész országban reformálni fogja a telefon tarifát. A tárgyalások már folyamatban vannak s a kereskedelmi miniszter ígérete szerint az új tarifák minél előbb életbe fognak lépni. A miniszternek erre vonatkozó értesítése tegnap jött le Biharvármegyéhez.

* **A lovasrendőrök szaporítása.** Gerő Ármin rendőrkapitány előterjesztést tett a városi tanácshoz, hogy a költségvetésben felvett összeg terhére két II. osztályú lovasrendőrt, továbbá a rendőrlovak ellátására egy loápolót alkalmazzanak, továbbá *Réz Bertalan* tb. alkapitánynak, a lovasrendőrök parancsnokának loápolását fedezze a város, mivel egyik lovát teljesen a rendőri szolgálatból folyó teendők ellátására használja. A város főszámvévője kimutatja, hogy az ezekre szükséges 6000 korona fedezet rendelkezésre áll és így a főkapitánynak adja meg a tanács a felhatalmazást a két lovasrendőr és egy loápoló alkalmazására és a tb. alkapitány lovának eltartására szolgáló összeg folyósítására.

* **Mozgó cukrász-üzlet Nagyváradon.** Ki tagadhatja, hogy Nagyvárad városa nem fejlődik rohamosan minden téren? A fényes üzletek egymásután nyílnak meg, igaz, hogy közbe egyik-másik üzletet pedig becsukják. De hát ez már velejár a rohamos fejlődéssel. Mindenre akad vállalkozó, a közönség igényei minden tekintetben ki legyenek elégítve. Az előkelő közönség édességek és hűsítőkről iránti igényeit bőven kielégítik az elegáns cukrázdák és kávéházak, a szegény ember azonban nem igen jut ilyen inyenccségekhez. Ezen akar most segíteni egy vállalkozó szellemű olasz *Scarsavella* Viktor altozoldói lakos, aki kérvényt intézett Nagyvárad városához, hogy engedélyt kapjon amolyan mozgó cukrász-üzletre. Tolókocsikon árulja az utcákon a fagyfalatot s pár krajcárért a szegényebb népet óhajtja a nagy melegben egy kis hűsítővel ellátni.

* **A bejelentőhivatal felállítása.** Nagyvárad város jogügyi szakbizottsága ma, kedden,

május hó 18-án délután 3 órakor ülést tart a városházán, amelyen folytatólagosan tárgyalja a bejelentő hivatalról készített szabályrendelet-tervezetet.

* **Kazinczy Ferenc emlékezete.** S.-A.-Ujhelyről táviratozzák: Nagyszabású, szépen sikerült ünnepély keretében ülték meg tegnap S.-A.-Ujhelyen *Kazinczy Ferenc* születésének 150-ik évfordulóját. Szépszámú közönség jelent meg ez alkalomra a hazai irodalom képviselőiben messze vidékekről. *Apponyi Albert* gróf miniszter táviratban mentette ki távollmaradását és *Metzner Gyula* Zempléni vármegye főispánja által képviseltette magát. A Tudományos Akadémia és a Kisfaludy-Társaság képviselőiben *Négyessy László* egyetemi tanár jelent meg; képviselve volt azonkívül a Csokonai irodalmi Kör, az Ungvári Gyöngyössy-Kör, a Kassai Kazinczy-Kör, az Eperjesi Széchényi-Kör stb. Eljöttek a sárospataki jogakadémia és tanítóképző összes növendékei igazgatóik vezetése alatt, hogy szintén résztvegyenek a magyar irodalom e nagy alakjának ünneplésén.

* **Trachomás gazdasági munkások.** A margittai mólki apátsági uradalomra tegnap 74 gazdasági munkás érkezett. A gazdasági munkások Nyitra- és Turóc megyéből való tótok, akiket tulajdonképpen az aratásra szerződtetett az apátság. A munkásokat megérkezésük után a hatósági orvosok megvizsgálták és a 74 munkás közül tizenhatot trachoma betegnek találtak. A trachomás emberek Amerikából jöttek vissza Magyarországra. Az idegen munkásokat egyelőre zár alá vették. Ugyancsak trachoma beteg embereket találtak Hosszupályiban is. Itt az Amerikából visszavándoroltak között találtak 4 trachomás embert. A hatóságok a legmesszebbmenő óvintézkedéseket fogantatosították.

* **Eljegyzés.** *Murányi Kugler* Mariskát, *murányi Kugler Antal* ezredes bájos és kedves leányát eljegyezte *Pathi Nagy Ernő*.

* **Közre került gyilkos.** *Aranyi István* 20 éves b.-ujfalui születésű napszámost, aki *K. Harangi Pált* múlt év decemberében *Téglás* és *Félegyháza* között az országuton agyonverte és kirabolta és aki ellen a debreceni kir. törvényszék vizsgálóbírája nyomozó levelet adott ki, tegnap reggel elfogta Nagyváradon *Vass Károly* nyomozó r. ellenőr. Az elfogott ember beismeri tettét. Elmondja, hogy *Harangi Pál* őt a tett elkövetése előtt megfogadta cselédjének; azután elmentek *Téglásra* káposztát venni kocsin. Az asszony, akitől a káposztát vették, néhány üveg borral megkínálta őket. Hazafelé menet *Harangi* hajtott és a szekérről néhány fej káposzta leest. *Harangi* ezért megszidta *Aranyit*, mire *Aranyi* egy vastag rövid bottal hátulról leütötte gazdáját. Négyezer ötször a fejére vágott és mikor látta, hogy már nem él, a nála levő néhány korona pénzt elvette tőle és szűrét is lehuzta róla és elmenekült. Néhány héttel ezelőtt *B.-Ujfaluban* járt és ott hallotta egy ismerősétől, hogy a csendőrök keresik. Ez idő óta bujkál és néhány nappal ezelőtt jött Nagyváradra. *Aranyit* átadják az ügyészségnek.

* **Gyilkos legény.** *Ponori* tudósítónk írja, hogy ott tegnap véres gyilkosság történt. *Brinda Mihály* szerelmi féltékenységből agyonszurta *Kosztá* Vazul legénytársát, ki belső elvérzés következtében nemsokára meghalt.

* **Bimbóhullás.** *Babics Józsefet* és nejét *Szénásy Bertát* súlyos gyász érte, alig 16 hónapos kis *Józsi*ka fiuk halálával. A kis halottat ma, május 18-án délután 3 órakor temetik.

* **Hamis tejek.** *Dr. Stern Sándor* biharmegyei tejjgazdaságából szombaton 50 és vasárnap 190 liter hamisított tejet hoztak be Nagyváradra. A tejjgazdaság itteni árusa *Hermann Ferencz*, akinél a vevők már több ízben panaszkodtak a tej miatt, behozta a rendőrségre az egész készletet megvizsgálás végett. Itt arra a meglepő felfedezésre jöttek, hogy a tejenek fajsúlya normális, azonban zsirtartalma a megengedett legkisebb méretnél 3 % is alul van, mert alig üti meg a másfél %-ot, vagyis a tej hamisítása okszerűen történik ép pedig tejsűrűségmérő alkalmazásával, ily módon a tejet behelyezik a tej mérőt és apránként öntik hozzá a vizet, hogy így a tejmérő jó fajsúlyt mutasson. A rendőrség az egész tejkészletet kiöntötte és a tejjgazdaság ellen folyamatosan tette a kihágási eljárást. Hasonlóképpen jártak el *Huvé Jánosné* p. szőlősi lakossal szemben is, akitől 50 liter tejet kobozott el a rendőrség. Három nap eredménye tehát 250 liter hamis tej. Szinte elképzelhetetlen, hogy micsoda mennyiségű hamis tejjel árasztják el azon vevőket, akikhez megbízható falusiak a házhoz szállítják a tejet. A rendőrség egyébiránt minden lehetőséget elkövet, hogy az élelmi szer hamisítást lehető legradikálisabb eszközökkel megtorolja.

* **Hamis pénzt jóért.** *Nyeki Virágot*, aki e hó 11-én *Bagosi János*nétól Nagyváradon 300 koronát kicsalt 15.000 korona hamis pénz ígéretével a rendőrség megkeresésére a micskei csendőrök *Sásteleken* tegnap elfogta. A jeles nőt tegnap kísérték be Nagyváradra. A rendőrség előtt beismerte tettét, de a pénzből már nem találtak nála semmit, mert két kecskét, egy malacot, 22 rucát, 3 mázsa buzát, egy mázsa tengerit, konyhaedényt és ruhának valót vitt, szóval kistafirozta magát és még apró kölcsönöket is adott. *Nyeki Virágot*, aki már háromszor büntetve volt, átkísérték a kir. ügyészségnek.

* **Tolvaj siketnéma.** *Bara Tivadar* 15 éves siketnéma fiu tegnap reggel 6 óra tájban a *Vámház-utca* 12. sz. a lakó *Nóvó Naum* török cukorka árus lakásába az ablak beverése után bemászott, a pénzes fiókot egy csákánnyal felfeszítette és 59 fillért tartalmazó pénzes erszényt vitt el. A szép reményekre jogosított ifjút, akit *Bott György* r. ellenőr elfogott, beismerte, hogy múlt hó 27-én is betört *Nové Neumhoz* hasonló módon 20 koronát vitt el. Lezárták.

* **Szenvedélyes cipőtolvaj.** *Kiss Bálintné* kárásztelki illetőségű asszony piaci cipőlopás miatt legutóbb 6 napot ült és most szabadult. Legelső útja a Nagypiacra vitte, ahol hamarosan össselopkodott egy pár gyermekcipőt, egy pár papucsot, egy vadonatúj bicskát és egy porcelán csuprot. Mielőtt azonban még egyebet is lophatott volna, *Becsey* rendőrőrmester tetten érte és bekísérte a rendőrségre. Lezárták.

* **A tavaszi fürdőzésről.** Magyarországon eddig az a téves szokás volt gyakorlatban, hogy mindenki a kánikulai napokat választotta ki a fürdőzés idejére. Hogy ez pedig nem helyes, igazolja az is, hogy ilyen tájban az összes fürdők zsúfolva vannak és a meleg napok és a velejáró hideg éjszakák nagyon gyakran hátráltatják és lerontják azt a sikert, melyet a fürdő jótékony ereje előidézett. Másként van ez a *Félix-fürdő*ben. Ott

Nem szenved veszteséget az uri közönség, ha ruhaszükségletének beszerzése előtt az árak olcsóságáról és előnyös összeköttetéséről meggyőződik

Dragán József

uridivatszabó

Nagy Sándor-utca 1. szám alatti üzletében.

április és március hónapban megindul a gyógyulók és vendégek raja, mert a hosszú télen elcsigázott beteg szervezetet mindenki siet gyógyítani és helyrehozni. Erre pedig a tavaszi fürdőzés, az enyhe és gyönyörű májusi hónapok nemcsak a legkellemesebbek, de a gyógyulás szempontjából a legjobbak. Ez a magyarázata annak, hogy a Félix-fürdőn már is több a vendég, mint máshol akármelyik fürdőben, mert, akit a hosszú és kínos tél megviselt, az siet a hőforrások Mekkájába, hogy fájdalmaitól szabaduljon, illetve baján enyhítsen. A nagy kényelem, példátlan olcsóság, mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a Félix-fürdőt az ország legnépszerűbb magyar fürdőjévé avassák.

x **Feltűnést és szenzációt kelt** *Dragán* József Nagy Sándor-utcai angol férfidivat szabó üzletében a most megérkezett valódi angol skót divatszövetek. Az előkelő izlésről és elegáns szabásáról ismert cég ezúton hívja fel a t. megrendelőit és a nagyközönség figyelmét erre a körülményre és ezúton kéri tisztelt vendőit, hogy a cég iránti bizalmat fentartani szíveskedjenek.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Kedd: Nagymama. (Blaha Lujza fellépte.)
Szerda: Harang. (Blaha Lujza fellépte.)
Csütörtök: délután Elvált asszony, este Falurossza.
Péntek: Nagymama.

Törő Anna.

Közeledünk a nyári szinkörhöz, tehát a műsor színvonala is leszállhatott két napra a nyári szinkörön is alul. Törő Anna a rossz népszinművek közt is a hátulso sorban áll. A kivándorlás ellen akar küzdeni s egyenesen fölbiztatja a közönséget a színházból való kivándorlásra. Unalmas. Cselekménye alig valami. Rőfös monológok. Elkopott népszinmű-recipek felfrissítése. Sok sóhaj, miközben többször az istennyila emlegettetik, aztán ötpercenként egy dal, könnyezés, haldokló anya, hejehuja, Icíg zsidó, végül: áldás az ifju párra s kész a népszinmű. Néhány dala elég sikerült s a többi felvonáshoz, kivált az elsőhöz képest a III-nak az eleje még valahogy elviselhető. Ennyi az a jó, a mit a legjobb akarattal elmondhatunk a darabról. S hogy tetézzük a jóakaratot: a szerző nevét titokban tartuk. Ne szidhassák az A. bérleők, a kik Törő Annával zárták az évadot, igen sűrű ásitások közepette.

A főbb szerepekben Tóth Elek, Sik Rezső, Diósi Nusi, Batizfalvy Elza, Angyal Ilka, Kassai, Asszonyi, Toronyi, Dési, Gózon, Hajnal igyekeztek megmenteni a darabot a bukástól. Ezt a mentést csak az igazgató eszközölhette volna: ha a darabot egyáltalán elő nem adatja s nem diszkreditáltatja még jobban a szegény népszinművet.

Falusi műkedvelő előadásoknál talán még sikert is arathatna Törő Anna. Ott próbálkozzék meg vele a szerző, ha már minden áron színpadon akarja látni. —r.

Blaha Lujza vendégszereplése. A forró kánikula, amely egyik napról a másikra lepott meg bennünket, csöppet sem lankasz-

totta azt az érdeklődést, amely Blaha Lujza fellépte iránt már a jegyváltás első napján megnyilvánult. Mai fellépte kétségtelenül zsúfolt ház előtt történik meg. A páholy és földszintjegyeket még vasárnap annyira elkapkodták, hogy ma már alig lehet vásárolni egyet kettőt. A nagymama egyik legszebb alakítása Blaha Lujzának azok közül, amelyet új szerepeiben produkált. A nagymamát — Szerémy grófnőt — annyi fiatalos bájjal, naivitással, egyszerűséggel játsza, amelyet csak Blaha Lujzától láthat a magyar publikum. Csicseregő hangja most is teljes szépségében ragyog. Blaha Lujza négyszer játszik Nagyváradon. Ma és pénteken a Nagymamában, szerdán a Harangban, csütörtökön a Falu rosszában lép föl.

Elvált asszony. Csütörtökön ünnep délutánján az »Elvált asszonyt« adják a színházban. A pompás, eleven, gyönyörű zenéjű operettet most adják először délután s így bizonyos, hogy az ünnepeken telt házak előtt játszik ismét ezt a bájos szindarabot. Jegyeket már ma lehet váltani.

Kezdeté 8 órakor. A színház előadásai a mai naptól kezdve este *nyolc* órakor kezdődnek.

EGYESÜLETEK.

(**A Katolikus Patronázs Egyesület.** *Giesswein* Sándor elnöklete alatt tegnap tartott gyűlésén az elzúllott gyermekek és a bűn útjára tévedt emberek megmentésével foglalkozott a társadalom számára. A titkári és pénztáros jelentés elfogadása után *Morva* László, a gyűjtőfogház lelkésze tartott előadást a bűnösök világáról.

MULATSÁG.

* **Nyomdász táncestély.** A nagyváradai nyomdászok szakegylete tolyó hó 30 án a létesítendő nyomdász-szanatorium és saját könyvtára javára a Sport téri »Lövöldé«-ben zártkörű táncestélyt rendez. Kezdeté este 8 órakor. Belépti-díj 1-50 kor. Családjegy (3 személyre) 3 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

SPORT.

Lawn-Tennis-verseny Temesvárott.

Amint Temesvárról értesítenek bennünket a Temesvári Athletikai Club hazánk eme tekintélyes sportegyesülete tolyó évi június hó 17-én és következő napjain Temesvárott, saját sporttelepén délmagyarországi jellegű lawn-tennis versenyt rendez. A versenyek három agyag pályán fognak lefolyni s részt vehetnek benne Bács Bodrogh-, Torontál-, Temes-, Krassó-Szörény-, Arad-, Csanád-, Csongrád-, Jásznagykunszolgok-, Békés- és Biharvármegyék amatőr játékosai. A verseny kiírásban a következő számok szerepelnek: férfi egyes, férfi páros, női egyes, vegyes páros és vegyes verseny azok részére, kik a férfi egyesben helyezve nem lettek. A győztes és helyezett játékosok tiszteletdíjjal lesznek kitüntetve. Minden egyéb felvilágosítással készséggel szolgál a club tit-

kára (Stepunek Rezső Temesvár, Erzsébetváros, Holló-utca 20.)

E versenyekre a vidéki pályákon is már erősen folynak az előkészületek s a temesváriak is számosan készülnek azon részt venni, úgy, hogy olyan nagyarányu tennis-versenyre van kilátás, amelyhez hasonlót a Délvidéken eddig még nem rendeztek.

A részletes kiírást a legközelebbi napokban küldi szét a rendező egyesület.

Igazságszolgáltatás.

Harc a cigány kalibában.

A május havi esküdtzéki ciklus a tegnapi nappal vette kezdetét.

Az első tárgyalás anyagát az élesdi cigányok január 12-én elkövetett véres verekedése szolgáltatta.

Ifj. *Venczel* József, *Kovács* István, *Venczel* Sándor, *Gyöngyösi* Antal élesdi muzsikuskigányok miután Nyegrus György korcsmájában alaposan bepálinkáztak, haza, a faluvégi cigánykalibába tértek. Venczel Imre sátorában összegyűlt az egész banda s különféle dolgokról kezdtek vitatkozni. Majd szóváltás keletkezett a cigányok között, mi heves verekedéssé, valószínűs harccá fajult.

Kovács István belekötött ifj. Venczel József apjába s azt alaposan megszurkálta. Erre Venczel József kirohant a házból s előkeresett egy kis faapritó fejszét s azzal tért vissza a verekedés színhelyére, hol még akkor is nagyban folyt a harc. Venczel berohant a házba s a fejszével fejbe ütötte Kovács Istvánt, úgy, hogy az pár nap alatt belehalt sebeibe.

A tegnapi tárgyalás elé, halált okozott súlyos testi sértés vádjával került ifj. Venczel József. *Csulyok* Béla mint az esküdtbíró elnöke 10 tanut hallgatott ki, kik mind igazolták, hogy a vádlott ütötte fejbe Kovács Istvánt, mit különben ifj. Venczel József sem tagadott. A vádlott különben azzal iparkodik menteni magát, hogy önvédelem szülte tettét.

A tanúk kikallgatása után a kérdések megszövegezésére tért át a bíróság s a verdikt és az ítélet csak holnap délre várható.

TÁVIRATOK.

Nagy jégverés a Szilágyságon.

Szilágysomlyó, május 17. Ilt vasárnap nyári zivatar volt, mely valószínűs viharrá fejlődött. A nagy zápor elállta után óriási jégeső volt. A jég tyuktojás nagyságu volt s a veteményeket leverte, ugyszintén a fákat is. A jég sok helyen még az épületekben is kárt tett. Az emberek épen istentiszteleten a templomban voltak, amikor a vihar kitört s az oly erősen hatott az emberekre, hogy pánik keletkezett. A hiveket a lelkészek igyekeztek a szószékről megnyugtatni.

Egy ügyvédjelölt tragédiája.

Szolnok, május 17. A Debrecenből Szolnok-felé robogó gyorsvonaton utazott

Nincs többé lábfájás!

És ha ezt el akarja érní, úgy cipőszükségletét okvetlen

ARANYI-nál

a Fő-utcán szerezzé be, mert az ő tőle vett cipőkben a tyukszem és bőrkeményedés eltűnik. Telefon 512.

Vaskóh József ügyvédjelölt az édesanyjával és fivérével Budapestre, ahol az ügyvédi vizsgát akarta letenni. Az ügyvédjelölt nagyon ideges volt s idegessége a vonaton annyira rájött, hogy édes anyja és testvére azt ajánlották neki, hogy ne menjen neki a vizsgának, hanem valamelyik gyógyintézetbe vétesse fel magát. Amikor ezt meghallotta az ügyvédjelölt, revolvert rántott elő és azzal homlokára lökte magát. A lövés halálos volt.

Tornaverseny a fővárosban.

Budapest május 17. A főváros tanácsa mozgalmat indított, hogy az idén Budapest rendezze az országos tornaversenyt. A tanács eme mozgalma a legközelebbi törvényhatósági ülés elé lesz terjesztve.

Letartóztatott kereskedő.

Budapest, május 17. A rendőrség ma délben letartóztatta Faragó Lipót Váci-uti butornagykereskedőt. A kereskedő nagy összegek erejéig károsította meg hitelezőit.

A kondrosi csárda italmérési joga.

Kondros, május 17. A híres kondrosi csárdát, melyet a költő is megénekelte, végpusztulás fenyegette. A pénzügyigazgatóság ugyanis megvonta a csárdától az italmérési jogot. A pénzügyigazgatóság emez eljárása miatt Fábry Károly képviselő vezetésével a kondrosiak a pénzügyminiszternél jártak panasztétel végett. A pénzügyminiszter táviratilag intézkedett, hogy visszakaphassák a kondrosiak az italmérési jogot.

KÖZGAZDASÁG.

= A fagy által okozott szőlő kár megállapítása. Már említettük, hogy a május 8 és 9-iki fagy a nagyváradi szőlőhegyen is nagy károkat okozott. A fagy pusztítása oly tetemes, hogy a károsult szőlősgazdák adó leírásra tarthatnak igényt. **Márkus** János hegybíró alaposan megtekintette a szőlőket, a kár konstatálása végett s jelentése szerint a fagy által okozott kár a remélt termésnek mintegy 30-40 %-ánál többre nem becsülhető. Ez is óriási kár ugyan, de mégsem pusztult el tehát az egész termés, mint azt a fagy utáni napokban híresztelték. A hegybíró bemutatva azon károsult szőlősgazdák névjegyzékét, akik adóleengedésre tarthatnak igényt.

A gabonátözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, május 17.

Buza ápr.	50 kilogrammonként	14.35
Buza májusra	—	13.97
Buza okt.	—	11.80
Rozs májusra	—	—
Rozs ápr.	—	—
Tengeri máj. 1909.	—	7.00

Ertéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, május 17.

Osztrák hitelrészvény	—	—	634.—
Magyar hitelrészvény	—	—	736.75
Leszámitoló bank	—	—	482.—
Rimamurányi	—	—	572.—
Osztrák-m. államvasuti részv.	—	—	697.50
Közuti vasut	—	—	552.—
Városi villamos vasut	—	—	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1909. május 17.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	—	111.50
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	—	93.25
Magyar koronajáradék	—	—	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	—	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény	—	—	95.50
Osztrák járadék papírban	—	—	186.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	145.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	97.25
Osztrák korona járadék	—	—	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	116.50
Osztrák magyar bankrészvény	—	—	197.50
Magyar hitelbank-részvény	—	—	150.25
Osztrák hitelbank-részvény	—	—	730.—

REGÉNYCSARNOK.

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Írta: **Faragó Béla.**

(Folytatás.)

44

Elindult s csónakjába ülve odahagyta a Bögöly szigetet . . .

Öt nap, öt éjjel vezekelt a szigeten s megkomolyodott öt esztendővel . . . És mégis, mikor meglátta a nyelvedi kuriát, mit bizonyos vármegyében okvetlenül kastélynak neveznének, derültebbnek látott mindent. Ugy látszik neki, mintha az ablakredőnyöket valaki azalatt élénkebb zöldre festette volna. A kereskedő kut fedele nem volt többé haragos veres, inkább a rózsaszínbe olvadt át.

Künn ültek a tornácra, Stanci néni, Mézes Miklós bátya és a rektor. Azon folyt a vitakozás, mit küldjön Stanci néni utánok, hogy a pesti kutyvalékok meg ne ártsanak.

— Hátha már azoknak az ilyen fajta ételektől el is romlik a szájuk ize? — szólt Stanci néni busan. Cifra francia ételekhez vannak szokva.

De itt már hazafias büszkesége ébredt föl a rektornak:

— Instálom alássan, tekintes asszony, nem úgy van az. Francia ide, angol oda, azzal a töltött káposztával, mit tekintetes asszony készít, balandó ember nem versenyezhet, még a pogány istenek apja, Jupiter is megfiatalodnék tőle.

Menjen már rektor uram, az én kutyvalékom, hogy állná ki a versenyt a pesti híres konyhával?

— Nem konyha az kérem, hanem csak csömörtőlőző intézet.

Miklós bácsi hallgatott és nézett. Egyszer csak megszólalt:

— A hol jön Domokos ur . . .

Arra pillantottak, csakugyan Barnabás vagy ha tetszik Domokos jött be az utcaajtón. Jó-

hetett volna a mindig nyitott kapun, de hát az utcaajtónak is vegye valaki hasznát.

— Az ám, igaza van Mézes urnak, csakugyan Domokos ur jön. Gyerekkorom óta hallom, hogy ha valaki a Bögöly szigeten egy órát tölt, egy hónapot öregszik. Megtanulja a nád nyelvét s ebbe bele lehet örülni. Ott van az öreg Simon pákász, annyit beszél az, mint egy megzavarodott oláh pap.

— Jó hogy jössz, kedves öcsém, azon vitakoztunk, hogy nem volna-e jó, ha a bátyádnak valami egészséges hazai ételt küldenénk, de én attól félek; nem tudnák megenni, a jó pesti koszthoz szoktak.

— Igaza van kedves asszonyom. Meg van már azóta a gyomruk is romolva. Elviszem én és fogadom, hogy csak egy falatot egyenek, haza kíváncznak azok.

— Ugy-e mondtam tekintetes asszony. Domokos ur is azt mondja. Ennek örülök, mert nem tanulta meg a nádnyelvet.

— Mi az a nádnyelv rektor ur?

— Az Domokos ur, az a nyelv, a mit a nádtól az öreg Simon eltanult. Badarság az egész.

— A mit az öreg Simon beszél, az nem badarság. Valamit sejtek ehhez a nádnyelvhöz, megértettem némely zugását a nádnak s épen ezért, egy levelet várok csak, rövid uton elindulok én is Pestre.

— Talán csak nem?

— De bizony elmegyek, hanem egy kis bölcsességet szeretnék szívní abból az 57-esből.

— Én is szeretem nézni a színét.

— Én meg nem tarthatom a számban, kedves Mézes ur.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VÖRÖSKICS GYULA.

Valódi perzsa szőnyegek feltűnő olcsó árban árusítatnak Nagy-Várad, Rákóczi-ut 3.

NYILTTÉR.

ANGLO-ARABUM
Rákóczi-ut 10.
NAGYVÁRAD.
BENKÓ
Mindenféle
könyvet
olcsón
ad és vesz.

Haas Fülöp és Fiai

Nagyvárad, cs. és kir. szab. szőnyeg és butorszővet gyárosok,

magyar királyi udvari szállítók

Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

A tavaszi és nyári idény megérkezésével a t. c. közönség szives figyelmébe ajánljuk most érkezett szőnyegek, butorszővetek, ablakvédők, utazótakarók, függönyök, asztalterítők, storok.

Valódi keleti szőnyeg, perzsa indus és smyrna minőségben.

Nagy választékban raktárunkon a »Haas«-féle Agra és csomózott szőnyegek legjobbaknak vannak elismerve. Varrott paplanokban, gyapjutakarókban, lópokrócokban nagy raktár.

Szabott árak!

Nyári cikkek

u. m.: Angol zefir, francia delain, himzett moll, szines vászon, dívatos mosók és batiztok nagy választékban megérkeztek és kaphatók

HETI vagy HAVI RÉSZLETFIZETÉSRE
Lőwy P. és Társa cégnél Nagy Sándor-utca
(Welszlovits-ház.)

Alapított 1890.

C. P. a legelőkelőbb mellfűző gyár Párisban. Egyedüli képviselője Magyarországon

Rosenzweig Róza

Nagyvárad, — Telefon 632. — Rákóczi-ut 3

Hant Frigyes

üveg- és porcellán kereskedése Nagyvárad,
Kossuth-utca, Mezey-ház.

Telefon szám: 474.

Preis R.

Paplan, madrac, szalmazsákok, paplanlepedő, párnahuzat toll állandóan kapható az ágynemű raktárban

Kossuth-utca 12.

Menyasszonyi kelengyét Vásznat és Fehérneműt csakis

Strohmayer Pál

cégtől vegyünk!

Raktár: Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám a kishíd mellett.

Telefon 166.

Telefon 166

Alkalmi vásárunk felülmul minden versenyt.

Divat selymek	75 krtól.		
Női divat szövetek	46, 63, 82 kr.		
Mosó barketek	22, 28, 33, 40 kr.		
Mosó borduros delin	24, 26, 28 kr.		

Raktárunk egyéb készlete dec. 31-ig tetemesen le van szállítva.

KLEIN TESTVÉREK divatruháza, Zöldfa-ut elején.

Kiadó uri lakás.

6, esetleg 7 szobából, mellékhelyiségekből álló kényelmes uri lakás november 1-re kiadó. Nagy Sándor-utca 4. szám.

**: MEGNYILT :
UJHELYI RÓZA**
Rákóczi-uti kalap különlegességtű üzlete.

Van szerencsém értesíteni az előkelő hölgyközönséget, hogy angol és francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell és speciális szabás szerint készítek

modern princesz-ruhákat

elismert szép angol kosztümöket, és izléses toalett-eket stb.

Nagy gond van fordítva arra, hogy az idej modern divattal haladva a legkényesebb igényeknek is megfeleljek. Számítalan elismerés. Elvem: divatfejlesztés, szolid árak.

B. meghívásra elsőrendű divatlapokkal teszem tiszteletemet, esetleg vidékre is.

Számos pártfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Ezredévi Emlék-tér 18. sz. a.

EUROPA

nagyszálloda

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigoruan szolid családi mulatóhely. Nagyvárad legszebb — vadregényes kertje a hegy tövében. Minden este elsőrangú mozgófénykép előadás. Kizárólag saját szüretelésű borok. Frissen csapolt kőbányai sör. Esténként cigány zene. Kifogástalan magyar konyha. Polgári árak.

A Baros-utca 6 sz. házban egy — a Nagypiac-térre néző — sarok üzlethelyiség, lakással s cementezett pincével 1909. november 1-re kiadó. Ugyanott egy kisebb üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a

Polgári takarékpénztárnál

Nagyvárad, Kossuth-utca.

hol naponta érkeznek a legutolsó divatú valódi párisi és bécsi modellek, melyek vásárlási kényszer nélkül állnak a vevő közönség rendelkezésére, ugyszintén, :: harisnya, ernyő és keztyű különlegességek.

FORMENTHOL

Kéz- és lábizzadás ellen

a legjobb szer

Hűsít!

Szagtalanít!

Ára 80 fillér.

Kapható az »ARANYAS« gyógyszerárban Nagyvárad, Szent László-tér.

Megóvást

csakis szakember kezébe kell adni mindennemű szörme és téli dolgok megórzése saját kezeléssel.

A szörme holmikat annak idején tisztítva és kijavítva adom

haza. Olcsó árak.

Becsés pártfogást kérek

Révész Lajos

szücsmester.

Teleky-utca 24. A zárdával szemben.

! Üzletem tűz- és betörés ellen! biztosítva van.

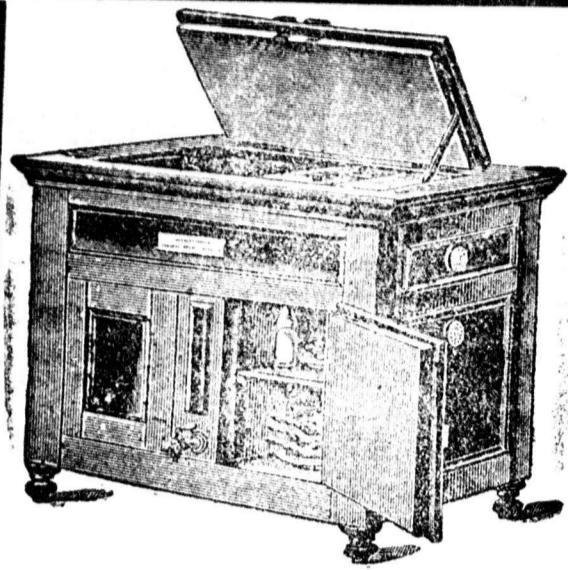
Uj üveges üzlet.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becsés tudására hozni, hogy Nagyváradon Hant Frigyes cégnél 11 évi prakszisom után épület-üvegezési és képkeretezési üzletemet **Olaszi, Szt. János-u. 2.** Grám-házban

megnyitottam.

Fő törekvésem, hogy a n. é. közönséget tartós munkámmal és szolid kiszolgálással megnyerjem. — Épület üvegezését és képkeretezését a legnagyobb pontossággal teljesítem, üvegporcellán, konyha edényeket jutányos árrban szolgállok. A n. é. közönség pártfogását kérve mély tisztelettel:

Dobó (Dluhopolszky) Alajos.

Jégszekrények

legmagasabb hűtőképességűmükalapburkolattal

Fagylaltgépek

ered. amerikai egyes és kettős rendszerrel.

Kerti székek, padok, asztalok

összesuktható kovácsolt vasból. Ruha mosó mangorító és facsaró-gépek nagy választékban. Kivánatra árajánlattal szolgál

Tarsoly és Risztó

különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-út. Telefon: 390.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség becses tudomására, hogy

Nagyváradon, a Rákóczi-út 3. sz. a.

Weinstock-féle óra, látszer és
:: fényképező cikkek üzletet ::

átvettem, melyben ezen áruk nagy választékát raktáron tartom és azokat jóállás mellett pontosan javítom. Főtörökvésem, hogy a mélyen tisztelt közönség bizalmát kiérdemeljem, miért is becses partfogást kérve vagyok mély tisztelettel

PETRI ÁRPÁD

órásmeister, látszerész és műszerész.
«KODAK» gépek és filmek kizárólagos raktára Nagyvárad és Bihar-megye részére. ::

Eladó

egy teljesen jó karban levő
Schutleworth-féle

8 lóerejű cséplőgép

és több itató vasvályu
Weisz Józsefnél, Kolozsvári-utca.

MINDENMŰ

BUTOROK

háló- ebédlő- és szalon berendezések a legszolidabb kivitelben a részlet üzlet megszüntetése folytán **legolcsóbban** :: vásárolhatók

Stern Vilmos

kárpitos és butorüzletében

Nagyvárad, Nagypiac-tér, (Óvári-ház)

Kalap virágok

a legfinomabb kivitelben, valódi francia rózsák a legszebb színekben, valamint präparált pálmák, disznóvénnyek és menyasszonyi koszorúk **mélyen leszállított árban** kaphatók **Kapucinus-utca 5. sz. alatt.** Régi virágok festését és frissítését jutányos áron eszközli: **REICH** :: **IRMA**, művirágkészítő. ::

BARTA IMRE

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-u. 29.

ELVÁLLAL: Szobafestést, mázolás, tapétázást és minden e szakmába vágó munkát olyan árban, melyért senki el nem készíti. □

KITŰNŐ AJÁNLATOK!!

UJ! UJ! UJ! SPRINGER és JANOWSKY

mindennemű diszitó és butorra való
:: paszományok készítői ::

Fővárosi izlés! Olcsó árak!

Modern munka!

!! Költségvetések díjtalanul !!

Nagyvárad, Teleky-utca 11. sz.

ALAPITTATOTT 1895-BEN.

DEO ADIUVANTE!

ALAPITTATOTT 1895 BEN.

Imrek Károly épület- és műbutor asztalos Nagyvárad, Szaniszló-u. 46.

Tisztelettel értesitem igen tisztelt megrendelőimet valamint Nagyvárad és Biharvármegye igen tisztelt közönségét, hogy a szakmamba vágó mindennemű

épület- és műbutor munkákat

készítés végett elvállalok, azokat a legnagyobb gondtal és izléssel a mai kor igényeinek megfelelőleg tetszésre készítek bármely színben és mintára előnyös áráért. Nemkülönböztetve mindenféle butorokat átalakítok, javítok, fényezést és mattolást szakszerűen eszközölök. Továbbá zárdák, intézetek, iskolák, egyesületek, gazdaságok helyiségeinek felszerelését, azoknak gondosan való jókarban tartását illetve javítását jutányos árért vállalom fel. Magamat, valamint cégemet a nagyérdemű közönség becses partfogásába ajánlva, minél gyakoribb megbízásait esedezve vagyok kiváló tisztelettel **IMREK KÁROLY.**

Lakás és műhely Szaniszló-utca 46. szám. — Jó fiúk tanulóknak felvételnek.

Helyi és vidéki meghívásra azonnal megjelenek.